

**ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ
МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

№ 30(19) 2018

ТОМ 1

Частина 1

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Внесений до переліку наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
(Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2013 № 1609)

Заснований в 2011 році

Виходить 4 рази на рік

Херсон • 2018 • № 30 (19) • Том 1 • Частина 1

Засновник і видавець:

Херсонський національний технічний університет

Головний редактор	Савіна Галина Григорівна , д.е.н., професор, проректор з наукової роботи ХНТУ МОН України.
Заступник головного редактора	Миколайчук Наталія Сергіївна , д.е.н., професор, директор Центру післядипломної освіти ХНТУ МОН України.
Відповідальний секретар	Шандова Наталія Вікторівна , д.е.н., професор кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.

Редакційна колегія:

<i>Савіна Г. Г.</i>	(головний редактор), д.е.н., проф., проректор з наукової роботи ХНТУ МОН України.
<i>Димитрова Віолета Янева</i>	доцент, доктор, проректор з міжнародної співпраці та зв'язків з громадськістю Варненського економічного університету, завідувач кафедри економіки та управління торгівлею, Болгарія.
<i>Шалва Гогіашвілі</i>	доктор економіки Тбіліського державного університету ім. Іване Джавахішвілі, Грузія.
<i>Миколайчук Н. С.</i>	(заступник головного редактора), д.е.н., проф., директор Центру післядипломної освіти ХНТУ МОН України.
<i>Шандова Н. В.</i>	(відповідальний секретар), д.е.н., професор кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Коваленко М. А.</i>	д.е.н., проф., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ МОН України.
<i>Лопушинський І. П.</i>	д.н. з держупр., проф., завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування ХНТУ МОН України.
<i>Сарапіна О. А.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку, аудиту і оподаткування ХНТУ МОН України.
<i>Сідельникова Л. П.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ МОН України.
<i>Ушкаренко Ю. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин ХДУ МОН України.
<i>Шарко М. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та підприємництва ХНТУ МОН України.
<i>Софієнко А. В.</i>	к.е.н., доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ МОН України.
<i>Шукліна В. В.</i>	к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Вольвач І. Ю.</i>	к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Набока Р. М.</i>	к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Савін С. Ю.</i>	к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ, №17449-6199Р**

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради

Херсонського національного технічного університету, протокол №1 від 29.08.2018 р.

Адреса: Україна, 73008, м. Херсон, Бериславське шосе, 24, Херсонський національний технічний університет,
редакції: редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції»
E-mail: cerrkmi@ukr.net
Телефон: (0552) 32-69-47

© Херсонський національний технічний університет, 2018

© Редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції», 2018

ЗМІСТ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА..... 5

Журба І.О., Джиквас А.О., Новік К.П. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ: ГРАНТИ, ПРОЕКТИ, ФОНДИ.....	5
Луцкевич О.В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	9
Полях С.С. УЗАГАЛЬНЕННЯ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ТА ЗАЛУЧЕНОСТІ НАСЕЛЕННЯ	13
Старченко Г.В. ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ У КОНТЕКСТІ ПРОЕКТНО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ	17

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА 25

Буряк Є.В. СОЦІАЛЬНА КОНСОЛІДАЦІЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ..	25
Кудріна О.Ю. СТРАТЕГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	34
Молоток І.Ф. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІСТОВНИХ АСПЕКТІВ ФІНАНСОВОЇ САМОДОСТАТНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	40
Сідельникова Л.П. ФІСКАЛЬНІ АКЦЕНТИ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У ФІНАНСУВАННІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	44
Фінагіна О.В., Коваленко Ю.О., Панкова Л.І. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТА ВЛАДИ.....	49

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ 56

Барна С.С. СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЯК ОБ'ЄКТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	56
Бицора Л.О. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА.....	62
Васильченко Л.С. ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	68
Гамова О.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ SWOT-АНАЛІЗУ ТА PEST-АНАЛІЗУ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ.....	73
Глинська А.Є. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНКИ ПЕРСОНАЛУ НА ОСНОВІ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	80

Гоголь Т.А., Дмитренко А.В. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНОСТЮ СПІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ...	85
Гречан А.П. КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	91
Кінзерська О. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СУТНОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	95
Коробець О.М. ПОБУДОВА МОДЕЛІ ЕКОЛОГІЧНОГО РИЗИКУ ПІДПРИЄМСТВА: МАРКЕТИНГОВІ ДЕТЕРМІНАНТИ	100
Крилов Д.В., Колісник Н.А. МЕТОДИ ТА ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ	106
Протосвіцька О.І. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ СТАЛОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ В ДОВГОСТРОКОВІЙ ПЕРСПЕКТИВІ	113
Сарапіна О.А. АНАЛІЗ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	119
Свістунов О.С. ОСОБЛИВОСТІ ЦІЛЬОВОГО СПРЯМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ	126
Синякова К.М. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРПОРАТИВНОГО НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	133
Череп О.Г., Зачепило Д.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	139
Шпак Я.О. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	144
Шрам Т.В., Пінчук Т.А. ОЦІНКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОБЛІКУ	150
Шукліна В.В. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СИТУАЦІЙНО-ЦЕНТРИЧНОГО УПРАВЛІННЯ	155

Фінагіна О.В.

*д.е.н., професор кафедри менеджменту
та бізнес-адміністрування,
Черкаський державний технологічний університет*

Коваленко Ю.О.

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
Красноармійський індустріальний інститут ДВНЗ ДонНТУ*

Панкова Л.І.

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту
та бізнес-адміністрування,
Черкаський державний технологічний університет*

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТА ВЛАДИ

У статті досліджено пріоритети розвитку підприємств та влади в напрямі формування інформаційного потенціалу регіонів України. Доведено, що при розробці концепції регіонального інформаційного менеджменту необхідний системний, комплексний підхід до визначення регіонального інформаційного потенціалу, його оцінки та подальшого системного використання. Як компонентний склад поняття «інформаційний потенціал» визначено: інформаційні ресурси, кадри, інформаційно-інтелектуальні ресурси, інформаційну культуру, інформаційно-правове-забезпечення. Окреслено пріоритети підприємства та влади щодо розвитку інформаційного потенціалу.

Ключові слова: інформаційний потенціал регіонів, пріоритети розвитку підприємств та влади, інформатизація, інформаційні ресурси, інформаційний менеджмент, інформаційна культура, інформаційно-правове-забезпечення.

Постановка наукової проблеми. В Україні соціальна і політична перебудова, становлення ринкової економіки об'єктивно привели до необхідності істотної зміни інформаційних відносин у суспільстві. Незважаючи на значне розширення останнім часом ринку інформаційних послуг і продуктів, інформаційне забезпечення регіональних органів управління, господарюючих суб'єктів і громадян залишається недостатнім. Можливість доступу до інформації, як правило, обмежується її відомчою належністю й обумовлена найчастіше посадовим становищем і соціальним статусом споживача. Не розв'язано проблему доступу до територіально віддалених інформаційних ресурсів. Інформаційно-телекомунікаційні системи функціонують, в основному, в інтересах державних органів влади. Такий стан справ призводить до дублювання робіт, надмірності в зборі первинної інформації, подорожчання розробок й експлуатації інформаційних систем. Крім того, відомча роз'єднаність ускладнює обмін інформацією та доступ до неї. Інформаційні послуги, ресурси і програмні продукти поширені територією України вкрай нерівномірно, без урахувань регіональних вимог. Такий розподіл співпадає із концентрацією основних наукових та інформаційних центрів України і не враховує потреби населення регіонів, підприємств та регіональних органів управління. Тому вимагає якнайшвидшого розв'язання завдання вирівнювання інформаційного потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теорія інформаційного менеджменту розглядається як у зарубіжній, так і у вітчизняній науковій літературі. Про це свідчать праці Ст. Біра, Н. Вінера, У. Ешбі, Р. Бландела, Дж. Лейхіффа, Дж. Лодона, К. Лодона, Дж. Пенроуза, Д. Тапскотта, Е. Уільямса, Д. Дачена, Х. Мейсона, Г.Хубера, Й. Хергета, Й. Хентце, М. Аттинджера та ін. Серед них відзначають В. Глушкова, В. Грабаурова, А. Кармінського, П. Нестерова, С. Грінберга, Л. Калініну, М. Кушнарєнко, В. Гіляревського, А. Крупського, В. Мельника, О.Матвієнко.

Питання теоретико-методологічного наповнення регіонального та інформаційного менеджменту мають відображення в працях таких науковців, як О. Амоша, Е. Бойченко, С. Біла, П. Бубенко, З. Варналій, О. Коломийцева, Р. Манн, М. Пашкевич, О. Фінагіна, В. Шпільова та ін.

Дослідженням теоретико-методологічного визначення та сутнісні характеристики регіональних аспектів процесів інституційного відображення їх системної формалізації та спрямування на вектори інформаційного прогресу присвячені наукові праці О. Коломийцевої, О. Кудріної, В. Захарченко, О. Зінченко, Л. Панкової, А. Павловської, Н. Подлужної.

Проте, незважаючи на високий теоретико-методологічний та практичний рівень досліджень, наукова проблема формування та розвитку інформаційного потенціалу регіонів України потребує визначення пріоритетних напрямів розвитку підприємств та влади в процесах інформатизації, що дозволить сформувати базис розвитку регіонів в інформаційному суспільстві.

Метою статті є дослідження інформаційного потенціалу регіонів України в пріоритетах розвитку підприємств та влади.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. При розробці концепції регіонального інформаційного менеджменту необхідний системний, комплексний підхід до визначення регіонального інформаційного потенціалу (ІП), його оцінки та подальшого системного використання. Зростаюча технологічна та економічна відсталість, нарощення та нерегульованість процесів інформаційної асиметрії, зацікавленість в інноваціях в більшості галузей економіки регіонів потребують формування цільового впливу на процеси інформаційного розвитку, високого рівня підготовки керівних кадрів для розв'язання завдань модернізації та подальшого розвитку. Тому правильне використання інформаційного потенціалу є одним із шляхів підвищення рівня сталості регіонів.

Створення національної системи інформаційного ресурсу базується на інформаційному потенціалі країни, до якого зазвичай відносять [1]:

- інформаційні ресурси – бази та банки даних, бібліотеки, архіви;
- інформаційні технології та засоби зв'язку;
- інформаційно-телекомунікаційні мережі (державні, корпоративні, мережі спеціального призначення);
- інформаційну інфраструктуру;
- системи інформаційного законодавства;
- системи захисту інформаційних ресурсів;
- системи взаємодії інформаційного середовища України із світовими мережами;
- стандарти інформаційної культури.

Розвиток системи інформаційних ресурсів потребує, як вважає автор, вирішення цілої низки питань, що є пов'язаними з питаннями залучення регіонального інформаційного потенціалу, а саме:

- подальшого вдосконалення інформаційних та телекомунікаційних технологій, розробки та використання сучасних засобів, технологій формування та експлуатації баз даних, зокрема з використанням технологій Інтернету;
- формування і використання інформаційних ресурсів в соціальній та соціокультурній сферах;
- формування та підтримка регіональних інформаційних ринків;
- вдосконалення законодавчої бази функціонування інформаційного середовища;
- інтеграції інформаційних складових в усі сфери життєдіяльності;
- організації моніторингу, діагностування національного, регіонального та міжнародного інформаційного ринку;
- розробки програм підтримки малого підприємництва (малих інформаційних підприємств) на державному та регіональному рівні;
- співробітництва інформаційних підприємств.

Необхідно зазначити, що на сьогоднішній день термін «інформаційний потенціал» не має широкого розповсюдження в науковій літературі і часто розглядається як система інформаційних ресурсів, програмного забезпечення в рамках виробництва або в системі управління. Також не мають свого практичного поширення комплексні методики щодо кількісної та якісної оцінки

інформаційного потенціалу, а також визначення його потужності (такі оцінки поки що представлені лише як методичне підґрунтя в дисертаційних дослідженнях).

Виходячи з цього, пропонуємо виділити інформаційний потенціал в окрему категорію як складовий елемент регіонального інформаційного менеджменту. Наголосимо на перспективності визначення та виокремлення цієї категорії в системі знань менеджменту з позиції базових інтересів влади, бізнесу, якісного, своєчасного, повного інформаційного забезпечення як сьогодні, так і в перспективі.

Автор вважає що у поняття «інформаційний потенціал» повинні бути включені різні компоненти. І це не тільки технічні і програмні засоби інформатики й обчислювальної техніки, засоби інформаційної комунікації та інформаційні технології, а також соціальні, культурні та економічні складові, що сприяють відтворенню і розвитку інфосфери, підвищенню інформаційної культури та інтелектуального потенціалу держави, регіону та підприємства. Авторську гіпотезу підтверджують позиції України за показниками-складовими Індексу глобальної конкурентоспроможності, які визначають стан її інформатизації табл. 1.

Таблиця 1

Позиції України за показниками-складовими Індексу глобальної конкурентоспроможності, які визначають стан її інформатизації

№	Показник	2014-2015	2015-2016
1.	Технологічна готовність	85	86
2.	Технологічні запозичення	114	103
3.	Використання ІКТ	69	80
4.	Відповідність бізнесу сучасним вимогам	99	91
5.	Модернізація виробничого процесу	95	68
6.	Інновації	81	54
7.	Здатність до інновацій	82	52
8.	Якість науково-дослідних інститутів	67	43
9.	Витрати компаній на дослідження і розробки	66	54
10.	Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та наукових розробках	74	74
11.	Державні закупівлі високотехнологічної продукції	123	98

Джерело: [2, с.97].

Отже, інформаційний потенціал слід розуміти як сукупність таких складових: інформаційні ресурси, інформаційний капітал, інтелектуальний капітал, інформаційна культура, які призначено для вироблення, збору, накопичення, обробки та використання інформації суб'єктом управління для задоволення відповідних інформаційних потреб та прийняття ефективних, збалансованих управлінських рішень [3]. Узагальнене бачення складових інформаційного потенціалу наведено на рис. 1.

По-перше, поняття «інформаційний потенціал» регіонального інформаційного менеджменту повинно містити складову інформаційних ресурсів, це апріорі управлінської діяльності та вимог інформаційного забезпечення. Погодимось із тими науковцями, що дотримуються цієї думки. У процесах та процедурах управління здійснюється багато операцій, що пов'язані із збором, передачею, накопиченням, обробкою, виробленням інформації та отриманням кінцевого інформаційного продукту для прийняття рішення. Для цього потрібна організаційно впорядкована сукупність документів (масиви документів) та інформаційних технологій, у тому числі з використанням засобів обчислювальної техніки і зв'язку, що реалізують інформаційні процеси, яка б об'єктивно відображала сформовану економічну ситуацію. Інакше кажучи, вироблення інформації в даному випадку охарактеризуємо як інтелектуальний процес.

По-друге, виходячи із концепції інформаційного суспільства, інформація в управлінській діяльності є фактором виробництва і, як вже зазначалося, сама по собі має характерну властивість: чим більше вона використовується, тим стає більшою, на відміну від інших факторів виробництва (земля, природні та трудові ресурси). Крім того, інформація має вартість. Якщо розглядати інформацію як фактор виробництва із певною вартістю, який у процесі обігу постійно збільшується, то, виходячи із цієї властивості, можливо стверджувати, що у процесі обігу створюється нова інформація, а значить, і нова вартість. Також, слід розглядати створення нової

інформації як створення нової інформаційної вартості, або інформаційний капітал, тобто наступною складовою інформаційного потенціалу повинен стати інформаційний капітал.

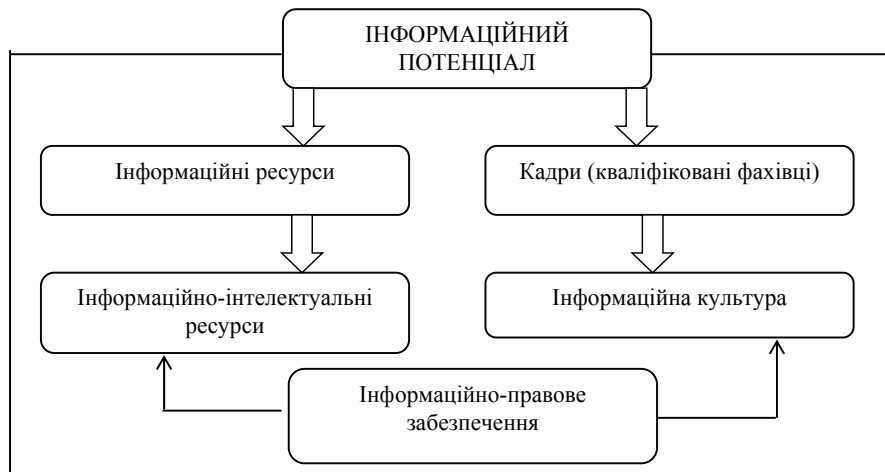

Рис. 1. Компоненти інформаційного потенціалу регіонального інформаційного менеджменту

По третє, будь-яка інформація проходить через свідомість людини для вироблення необхідної інформації потрібні кваліфіковані кадри (структуроване знання, здібності та досвід, цільове управління рухом знань) і людський інтелект, який теж може конвертуватися у вартість. Тобто йдеться про інтелектуальний капітал, який продукується кваліфікованими фахівцями завдяки їхньому досвіду, знанням і здібностям. Як і інші види капіталу, він здатний приносити прибуток. Так само, як і інформаційний ресурс, є ресурсом не тільки таким, що зберігається, а й таким, що поповнюється.

По четверте, сучасні тенденції економічного розвитку країн та регіонів показують пріоритетність зміцнення й ефективного використання їхнього інноваційного потенціалу. Завдяки інноваційному потенціалу кожного підприємства формується інноваційний потенціал регіону та відбувається соціально-економічне та науково-технічне зростання країни, а також випуск конкурентоспроможної продукції. Як показує досвід розвинених країн світу, вплив інноваційного фактора на економіку має відбуватись шляхом узгодження інноваційної політики з науково-технічною, промисловою, бюджетно-фінансовою, грошово-кредитною та зовнішньоторговельною політикою й за умови досягнення єдності інтересів і встановлення злагоджених стосунків між суспільством, державою, владою, бізнесом та іншими громадськими та науковими інституціями.

Необхідно звернути увагу на те, що наведені складові інформаційного потенціалу: інформація, інформаційні ресурси, інформаційний капітал, інтелектуальний капітал та інноваційний потенціал об'єднує одна властивість - створення додаткової вартості.

По-п'яте, як додаткову складову у визначенні поняття та структури інформаційного потенціалу, необхідно відокремити інформаційну культуру. Інформаційна культура передбачає формування, залучення механізмів, інструментів, технологій опрацювання інформації та її надання у вигляді, зручному для подальшого використання у розв'язанні теоретичних і практичних завдань; технології виробництва, збереження, аналізу, пошуку та передачі інформації; розвиток системи навчання і підготовки людини до ефективного використання інформаційних засобів та інформації у професійній діяльності та побуті [4].

Беляков К. І, Онопрієнко С. Г., Шопіна І. М. визначають поняття «інформаційна культура» як інтегральної цілісності, що включає світоглядні ціннісні, когнітивні, комунікативні та інструментальні компоненти життєдіяльності людини, соціальних груп та держави, які у сукупності спрямовані на формування інформаційного суспільства, виступають орієнтиром розвитку інформаційного законодавства і знаходять свій прояв в інформаційній діяльності та забезпеченні інформаційної безпеки [5].

По-шосте, правове забезпечення інформаційної діяльності, як на державному, регіональному рівнях так і на рівні підприємства. Розроблення та удосконалення вже існуючих

законодавчих актів, щодо визначення регулювання права на інформацію, надання гарантії всім суб'єктам інформаційних відносин рівних прав і можливості доступу до інформації, присутність основних стратегічних цілей розвитку інформаційного суспільства в Україні, технології обробки, створення, передавання, одержання, зберігання, використання інформаційних ресурсів.

Правове регулювання інформаційних правових відносин в Україні забезпечується низкою нормативних актів, у тому числі: Конституцією України, Кримінальним кодексом України, Цивільним кодексом України, законами України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. № 2657-ХІІ, «Про науково-технічну інформацію» від 25 червня 1993 р. № 3322-ХІІ, «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р. № 3855-ХІІ, «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 р. № 3792-ХІІ, «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 5 липня 1994 р. № 80/94-ВР, «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 р. № 2939-VI та іншими нормативними документами [6].

Аналіз нормативно-правових актів показав, що сьогодні залишається значна кількість нерегульованих питань в інформаційній сфері, зокрема, не розроблено національні стандарти інформаційного обміну і захисту інформації згідно із міжнародними стандартами та національне законодавство, яке б встановлювало статус інформації, що передається світовими відкритими мережами, а також права, що регламентують обов'язки і відповідальність користувачів. Фактично поза межами правового регулювання залишається питання вироблення системи захисту інформації й забезпечення інформаційної безпеки. На законодавчому рівні відсутні визначення таких важливих термінів, як «предмет інформаційних правовідносин», «національний інформаційний простір», «регіональний інформаційний простір», «регіональний інформаційний потенціал», «інформаційний потенціал підприємства» та багато інших.

Отже, в сучасному інформаційному законодавстві існує багато недоліків і прогалин, які потребують подальшої розробки. На думку фахівців необхідно «встановити чітку ієрархічну єдність законів; кодифікувати велику кількість існуючих законів та підзаконних актів; узгодити понятійний апарат, виправити термінологічні неточності; концептуально узгодити нові правові акти в сфері суспільних інформаційних відносин із раніше прийнятими» [7, с. 275–276].

Науковці наголошують, що сьогодні світова система господарювання, яка нині здійснює глобальний вплив на архітектуру економічного простору України, стимулює консолідацію агентів архітектури економічного простору, витісняє слабких, або примушує їх шукати способи концентрації ресурсів і можливостей для виконання вимог світового ринку. Синергетичний ефект інтеграції підсилює її привабливість для агентів архітектури, що прискорює і поширює інтеграційні процеси. Підставами для інтеграції є: єдність об'єкта управління (наприклад, централізація системи менеджменту), продукту (створення продуктової структури), мета (підтримка конкурентоспроможності або проблема виживання в нових умовах). Таким чином формуються різноманітні альянси: національні та міжнародні [8].

Наукові дослідження, розширення меж та оцінки міжнародної інтеграції та глобалізації мають специфічні наслідки, що впливають на економічний простір, одночасно виокремлюють та поєднують інформаційний простір [8]:

- зменшення кількості вузькоспеціалізованих підприємств та послаблення контролю за якістю продукції;
- створення гібридних багатофункціональних і багатоярусних агентів архітектури економічного простору;
- зниження чутливості і гнучкості агентів через збільшення їх середнього розміру;
- укрупнення підприємств і відповідне зменшення сектору малого бізнесу, який є основою та індикатором ринку;
- реформування інфраструктури економічного простору;
- трансформації ринків: праці – через вивільнення великої кількості робітників інтегрованих підприємств, фінансово-кредитного – через збільшення середнього розміру, строків, умов надання позик, інформаційного – через системне інтегрування з усіма ринками одночасно;
- зміна механізмів господарювання, виробництва та менеджменту, пріоритетність інформаційних інструментів та технологій впливу;
- системне розповсюдження науково ємних технологій, що ґрунтуються на управлінні знаннями.

Україна має великий інформаційний потенціал для розвитку усіх сфер життєдіяльності суспільства в регіонах та держави в цілому. Впровадження та широке використання підприємствами у процесах діяльності сучасних досягнень ІКТ сприяє активізації інформатизації. Від створення підприємством потужного інформаційного потенціалу в значній мірі залежить ефективний розвиток підприємства та його конкурентоспроможність.

Інформаційний потенціал – це єдність організаційно-технічних і інформаційних можливостей, які забезпечують підготовку і прийняття управлінських рішень та впливають на характер (специфіку) виробництва через збирання, зберігання (накопичення), обробку і поширення інформаційних ресурсів. Крім того, інформація та отримані з неї знання реалізуються в нових засобах праці, технологіях, професійному досвіді робітників, рівні організації виробничих одиниць, що додатково свідчить про її тісний взаємозв'язок з іншими складовими потенціалу підприємства [9].

Підприємство є тією структурною одиницею, що у сукупності з іншими підприємствами та владними організаціями формують інформаційний потенціал регіонів. Інформаційний потенціал регіонів в свою чергу формує інформаційний потенціал країни. Для забезпечення розвитку потужного інформаційного потенціалу регіону та країни в цілому необхідно окреслити перспективні напрями діяльності підприємств у розбудові цифрової економіки, до яких відносяться: створення інформаційної системи, забезпечення її функціонування спеціальними кадрами, забезпечення інформаційної безпеки, створення нових цифрових продуктів та послуг, розвиток е-комерції та цифрового маркетингу впровадження технологій з бізнес-аналітики та управління великими даними тощо.

Пріоритетами розвитку влади у формуванні потужного інформаційного потенціалу є забезпечення ефективно діючого правового поля, що відповідає основним засадам, принципам трендам та стандартам розвитку цифрової економіки та інформаційного суспільства в світі.

Окреслені пріоритети підприємства та влади щодо розвитку інформаційного потенціалу доводять, що питання зміни парадигми наукових досліджень відбувається стрімко, системно у відповідності до потреб національної економіки, інформаційного прогресу та потребують свого концептуального бачення як на рівні держави, регіону так і на рівні підприємства.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Таким чином, слід зауважити, що інформаційний потенціал регіонів неоднорідний за інформаційно-ресурсним, науково-технічним, інноваційно-інтелектуальним, соціально-культурним складом, що і визначає особливості його наповнення, формує механізми та інструменти відтворення. Але, із позицій ефективності управління соціально-економічними системами, інформаційний потенціал має бути системно залученим до управлінської діяльності з позиції нової парадигми знань РІМ та передумов інформаційного прогресу.

Інформаційний потенціал регіону характеризує його стартові можливості і наявні резерви, що розвиваються, знаходяться у безперервній динаміці. Стратегічне значення розвитку інформаційного потенціалу регіонального інформаційного менеджменту полягає у створенні науково обґрунтованої методології формування і розвитку інформаційної техносфери та регіонального інформаційного середовища, які змогли б задовольнити швидко зростаючі інформаційні інтереси та потреби керівників органів регіонального управління, бізнесу, населення.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА:

1. Фінагіна О.В. Ринкова трансформація в регіоні: особливості розвитку та діагностування: моногр. Донецьк: ЮгоВосток ЛТД, 2005. 228 с.
2. Гончаренко Н.І. Особливості функціонування світового ринку інформаційних технологій в умовах трансформаційних змін глобального економічного середовища. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. 2018. Вип. 7. С. 95–100.
3. Коваленко Ю.О. Методологічні підходи щодо інформаційно-аналітичного забезпечення регіонального інформаційного менеджменту. Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. ХНТУ. №28 (17). 2018. С.209-215.
4. Кравец В. А., Кухаренко В. Н. Вопросы формирования информационной культуры. URL: http://www.e-joe.ru/sod/00/4_00/ku.html

5. Беляков К. І, Онопрієнко С. Г., Шопіна І. М. Інформаційна культура в Україні: правовий вимір. Монографія / К. І. Беляков, С. Г. Онопрієнко, І. М. Шопіна : за заг. ред. К. І. Белякова. – К.: КВІЦ, 2018. – 169 с.
6. Правові засади інформаційної безпеки України: монографія / П.Д. Біленчук, Л.В. Борисова, І.М. Неклонський., В.О. Собина; за ред. П.Д. Біленчука – Харків: 2018. – 289 с.
7. Гаман Т.В. Проблемні питання нормативно-правового забезпечення інформаційної діяльності органів державного управління (регіональний аспект). Університетські наукові записки. 2005. № 1–2 (13–14). С. 272–276.
8. Прямухіна Н. В. Проблеми та перспективи розвитку регіонального ринкового простору в умовах трансформації: монографія Черкаси, 2015. 330 с.
9. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О. С. Федонін, І. М. Рєпіна, О. І. Олексюк. – 2-ге вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2006. – 316 с.

Финагина О.В., Коваленко Ю.А., Панкова Л.И.

***ИНФОРМАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ РЕГИОНОВ УКРАИНЫ: ПРИОРИТЕТЫ РАЗВИТИЯ
ПРЕДПРИЯТИЙ И ВЛАСТИ***

В статье исследованы приоритеты развития предприятий и власти в направлении формирования информационного потенциала регионов Украины. Доказано, что при разработке концепции регионального информационного менеджмента необходим системный, комплексный подход к определению регионального информационного потенциала, его оценки и дальнейшего системного использования. Как компонентный состав понятия «информационный потенциал» определено: информационные ресурсы, кадры, информационно-интеллектуальные ресурсы, информационную культуру, информационно-правовое обеспечение. Определены направления деятельности предприятий в развитии цифровой экономики, к которым относятся: создание информационной системы, обеспечение ее функционирования специальными кадрами, обеспечение информационной безопасности, создание новых цифровых продуктов и услуг, развитие электронной коммерции и цифрового маркетинга внедрения технологий с бизнес-аналитики и управления большими данными и тому подобное. Среди приоритетов развития власти в формировании мощного информационного потенциала определено обеспечение правового поля, которое соответствует основным принципам, трендам и стандартам развития цифровой экономики и информационного общества в мире.

Ключевые слова: информационный потенциал регионов, приоритеты развития предприятий и власти, информатизация, информационные ресурсы, информационный менеджмент, информационная культура, информационно-правовое обеспечение.

Finagina O.V., Kovalenko Yu.A., Pankova L.I.

***THE INFORMATION POTENTIAL OF THE REGIONS OF UKRAINE: PRIORITIES FOR THE
DEVELOPMENT OF ENTERPRISES AND AUTHORITIES***

The article explores the development priorities of enterprises and authorities in the direction of forming the information potential of the regions of Ukraine. It is proved that in developing the concept of regional information management, a systematic, integrated approach to determining the regional information potential, its assessment and further systemic use is required. As a component of the concept of “information potential” is defined: information resources, personnel, information and intellectual resources, information culture, information and legal support. The areas of activity of enterprises in the development of the digital economy are identified, which include: creating an information system, ensuring its functioning by special personnel, ensuring information security, creating new digital products and services, developing electronic commerce and digital marketing of technology implementation with business analytics and big data management etc. Among the priorities for the development of power in the formation of a powerful informational potential, the legal field has been determined, which corresponds to the basic principles, trends and standards for the development of the digital economy and the information society in the world.

Keywords: information potential of the regions, development priorities of enterprises and authorities, informatization, information resources, information management, information culture, information and legal support.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК
РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ**

№ 30(19) 2018

ТОМ 1

Частина 1

Відповідальний за друк *Савіна Г. Г.*
Технічний редактор *Савін С. Ю.*

Підписано до друку 31.08.2018 р. Формат 60x 84/8.
Папір офсетний. Наклад 100 примірників.
Гарнітура Times New Roman. Друк ризографія.
Ум. друк. арк. 14,69. Обл.-вид. арк. 15,80.
Замовлення № 1444.

Надруковано з готового оригінал-макету
Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В. С.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи: серія ХС № 48 від 14.04.2005 р.
видано Управлінням у справах преси та інформації
73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2,
тел. (050) 133–10–13, e-mail: printvvs@gmail.com, vish_sveta@rambler.ru